

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33902

Nom: Art Medieval de la Península Ibèrica, segles IV-XV

Cicle: Grau

Crèdits ECTS: 6

Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau en Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau en Història de l'Art	Art i Territori	OPTATIVA

COORDINACIÓ

IZQUIERDO ARANDA MARIA TERESA

RESUM

Amb l'estudi de la *¿Història de l'Art Medieval Hispànic¿* es pretén analitzar un conjunt de fenòmens artístics de gran diversitat. L'enfocament territorial i cronològic d'aquestes manifestacions obliga a conjugar cultures i tècniques artístiques molt diferents, concepcions del món i formes de comunicació que responien a imaginaris molt rics i variats, de vegades contraposats o presentats com antagonistes. A això cal sumar la problemàtica històrica produïda per la mobilitat de fronteres i l'evolució constant de les concepcions del poder, per comprendre com la denominació *¿hispànic¿* pretén enunciar la complexa perspectiva multicultural i la realitat històrica caleidoscòpica en la qual s'insereixen les obres més significatives del vast període comprès entre els segles VI i XVI. Per afavorir la comprensió d'aquest immens llegat patrimonial, l'assignatura agruparà els diferents períodes en dos grans blocs ajustats als dos grans marcs culturals i religiosos que corresponen al món cristià i a l'islàmic i que van coexistir en el temps.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1006 - Grau en Història de l'Art

Capacitat d'anàlisi i de síntesi a partir de la informació procedent dels diversos continguts de la història d'art i la seua aplicació en l'activitat professional.

Capacitat per aplicar els coneixements bàsics adquirits a través d'un raonament crític aplicat a l'anàlisi i la valoració d'alternatives.

Capacitat per aplicar els coneixements bàsics a futures situacions professionals, mitjançant l'organització i la planificació adequades dels continguts de la història de l'art.

Capacitat per presentar i exposar oralment i per escrit projectes de gestió i de discussió de tots els camps d'actuació de la història de l'art.

Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants i emetre judicis que incloguen una reflexió sobre aspectes de la producció artístiques en les diverses facetes.

Coneixement crític de les coordenades espaciotemporals de la història de l'art.

Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat a través del coneixement d'altres cultures.

Saber utilitzar els coneixements adquirits en la formulació d'hipòtesi, realització de síntesi i formulació ordenada de conclusions.

Visió diacrònica regional i completa dels fenòmens artístics territorials.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Invasions: visigots i el primer art medieval hispà

El primer capítol de l'art medieval hispà comença en els segles dominats per la monarquia visigòtica, el pròleg de la qual el constitueix l'etapa paleocristiana de la que en bona part és hereva.

2. Art asturià

El regne d'Astúries constituirà el germen de la futura conquesta cristiana, on naix precisament el primer estil del preromànic espanyol. En aquesta etapa, s'emprèn la construcció de santuaris per l'impuls de la monarquia, unit al fervor religiós.

3. El segle X: mossàrabs i repoblació

Paral·lelament a l'avanç cristià sorgeix un altre dels estils del preromànic: l'art de repoblació o mossàrab. Aquest art és un reflex del que està succeint en el moment, ja que manifesta elements cristians i musulmans alhora.

4. L'art romànic

El Romànic és el primer estil internacional de la cultura occidental i representa el concepte de la unitat espiritual al marge de les divisions polítiques. Als territoris hispans el continu avanç de l'expansió territorial i el desenvolupament demogràfic, amb la recuperació del comerç i l'activitat artesanal permetrà un art ric en solucions estructurals i tècniques.

5. Art cistercenc

En el procés de transició de l'art romànic al gòtic, iniciat al segle XII, hi ha un factor decisiu en l'expansió d'un nou ordre arquitectònic: la reforma cistercenca, en el seu intent de tornar als vots d'austeritat i de pobresa, que tindrien gran repercussió en les formes artístiques impulsades als seus monestirs.

6. Art gòtic hispà

El terme gòtic el fem servir avui els historiadors de l'art per referir-nos a la producció artística dels darrers segles de l'Edat Mitjana. Les noves formes de vida urbana provoquen un gir ràpid en la concepció del món i l'art es fa ressò de les noves relacions entre l'home i la divinitat.

7. Art hispanomusulmà

El 711 un grup de berbers creuen l'estret de Gibraltar i en pocs anys aconsegueixen envair pràcticament la totalitat del territori peninsular. La conquesta es va traduir en un assentament de vuit llargs segles, amb tot el que això comporta per fer hispà que confereixen a la seva història i a la seva producció artística un caràcter únic.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	25,00
Estudi i treball autònom	35,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	5,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

A. Tres hores setmanals de classes presencials amb lliçons de caràcter teòric i pràctic impartides amb exposicions orals a través de presentacions visuals, documentals o lectures de fonts històriques en las quals s'exposaran els aspectes essencials de la matèria.

En el seguiment d'estes classes s'impulsarà la participació activa del i les estudiants. El component pràctic es portarà a terme amb exercicis pràctics orientats a l'aplicació dels continguts d'aprenentatge de l'assignatura en els que s'empraran recursos proporcionats per les TIC.

B. Assistència a seminaris o activitats complementàries

Estes activitats es plantegen amb el doble objectiu d'aprofundir en els continguts d'aprenentatge i treballar les competències específiques de l'assignatura.

En este apartat s'inclouen diverses possibilitats metodològiques, como l'assistència a conferències o seminaris monogràfics, visites fora de l'aula a una ciutat, a un entorn o conjunt monumental històric i artístic significatiu, a un museu i la seua col·lecció artística pròpia. L'assistència a este tipus d'activitats ha de servir per a socialitzar a estudiants i professorat, a aprofundir en els continguts d'aprenentatge i a facilitar l'intercanvi d'opinions i experiències a partir del contacte directe amb les obres d'art, valorant també el seu estat de conservació i les condicions de visibilitat i estoma pel públic.

Per estos motius l'assistència de l'alumnat a les distintes activitats programades és obligatòria. Per què siga valorada l'activitat s'haurà d'entregar una memòria sobre l'activitat realitzada. Les característiques de la memòria es comunicaran als alumnes amb anterioritat.

C) Assistència a tutories presencials o virtuals. Els estudiants podran assistir a les hores d'atenció fixades, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura, a demàs podran concertar tutories programades quan es considere convenient.

a demàs podran concertar tutories programades quan es considere convenient.

AVALUACIÓ

Es planteja un sistema d'avaluació que permeta un seguiment continuat del procés de ensenyança aprenentatge de l'alumnat. S'avaluarà:

1º El seguiment de la preparació de les classes teòriques i pràctiques a través dels exercicis i comentaris d'obres o de textos realitzats en les classes pràctiques, en les que s'avaluarà la participació dels i les estudiants en el debat establert, i els exercicis escrits que han d'entregar-se a los professor" (treballs individuals).

2º La assistència a seminaris o activitats complementàries, dels que s'haurà de presentar una memòria per a la seua avaluació final. Este apartador es complementarà amb el control de les lectures recomanades per a la preparació de les classes presencials.

3º L'examen final, en el que es valoraran tant l'exposició dels coneixements teòrics adquirits com la seua aplicació pràctica.

En funció del tipus de activitats previstes el percentatge que representa cadascun d'estos aspectes en la nota final s'estableix d'acord al següent rang:

Avaluació de treballs individuals 20-10 %

Assistència a activitats complementàries i control de lectura 30-20 %

Proba escrita: examen: 60-50 %

Per a realitzar la mitjana de les qualificacions es requereix una nota mínima de 4 sobre 10 en l'examen escrit.

Per a la segona convocatòria, es tindran necessàriament en compte les qualificacions obtingudes durant el curs en els diversos treballs i activitats realitzades al marge de la prova escrita final. No obstant, en el cas de que no s'hagen realitzat les activitats durant el curs estos apartats computaran com a no presentats. En la segona convocatòria no s'admet cap tipus de treball, sols es realitza l'examen.

t cap tipus de treball, sols es realitza l'examen.

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV.: El mensaje simbólico del imaginario románico, Aguilar de Campoo, 2007.
- AA.VV.: Imágenes y promotores en el arte medieval: Miscelánea homenaje a Joaquín Yarza Luaces, Barcelona 2001.
- AA.VV.: La Edad de Oro del Arte Valenciano, Valencia, 2009.
- AZCÁRATE, J.M.: El arte gótico en España, Madrid, Alianza, 1990.

- BANGO TORVISO, I.G.: Alta Edad Media: de la tradición hispanogoda al románico, Madrid, 1994.
- BANGO TORVISO, I.G.: Arte prerrománico hispano: el arte en la España cristiana de los siglos VI al XI, Madrid 2001.
- BARRAL I ALTET, X.: L'art pre-romànic a Catalunya, Barcelona. 1981.
- BONET CORREA, A.: Arte prerrománico asturiano, Barcelona 1967.
- CID PRIEGO, C.: El arte prerrománico de la monarquía asturiana, Oviedo, 1995
- DODDS, J. D. (ed.): The Art of medieval Spain, 500-1200, Nueva York, 1993.
- DODDS, J.: Architecture and Ideology in Early Medieval Spain, Londres, 1989.
- FERNANDEZ ARENAS, J.: Arquitectura mozárabe, Barcelona, 1972.
- FONTAINE, J.: El prerrománico, Madrid, 1978.
- LACARRA DUCAY, M.C. (co.): La pintura gótica en el siglo XV en tierras de Aragón y en otros territorios peninsulares, Zaragoza, 2007.
- LAMBERT, E.: El arte gótico en España en los siglos XII y XIII, Madrid, 1990.
- MENTRÉ, M.: El estilo Mozárabe, Madrid, 1994.